

Toimittajalta.

Teosofian sanoma on kuulunut maailmassa puolen vuosisadan aikana, ja me, jotka olemme ymmärtäneet tämän sanoman tärkeyden, me, jotka pidämme itseämme teosofeina ja H. P. Blavatskyn suuren työn kannattajina, ehkäpä hänen seuraajinaankin, me olemme nyt oikeutetut, jopa velvollisetkin, tekemään tiliä itsemme kanssa ja kysymään itseltämme, mitä tämä kulunut aika on meille opettanut ja minkä verran olemme sen antamista opetuksista ottaneet vaarin.

Aikomukseni ei ole tyhjentävästi käsitellä tätä kysymystä; sen tehköön jokainen asianomainen itse, kukin omalla tavallaan, kuului hän ulkonaisesti mihin teosofiseen tai teosofishenkiseen seuraan tahansa. Tahdon tässä vain valaista kysymystä parilla ajatuksella omalta kannaltani.

Teosofisen liikkeen yhteyteen jouduimme – ainakin useat meistä – sen nojalla, että olimme totuudenetsijöitä, joita ei »tieteellinen» materialismi enemmän kuin kirkollinen dogmiuskokaan tyydyttänyt; ja jos olimme tutkineet spiritistisiä ilmiöitä ja tulleet vakuutetuiksi salaperäisten luonnonvoimien, ehkäpä henkimaailman ja vainajainkin olemassaolosta, tympäisi meitä spiritistien oma liian umpimähkäinen, kritiikiton ja haaveellinen usko; totuudenetsijöinä kaipasimme tietoa.

Silloin kun itse jouduin kosketukseen teosofian kanssa, ei ollut olemassa muuta kuin yksi näkyväinen teosofisen liikkeen edustaja maailmassa: Teosofinen Seura, perustettu New-Yorkissa 1875. Tämä tapahtui v. 1894, ja minua veti heti voimakkaasti puoleensa Teosofisen Seuran terävä tunnuslause: satjaan naasti paroo dharmah, ei ole uskontoa totuutta korkeampaa, jonka lauseen myöhemmin myöskin suomensin sanomalla: totuus on korkein uskonto.

Totuutta olimme juuri etsineet – puhun taas monikossa, – ja sentähden olimme hartaat kuulemaan, mitä teosofiolla oli tässä suhteessa sanottavana. Pian saimme oppia jotakin. Ja pian selveni meille suuri ja merkillinen totuus, joka täytti sielumme ylevällä hartaudella ja kunnioituksella. Mikä tämä totuus oli? Se oli totuus kaikkien uskontojen veljeydestä.

Olihan meitä aina tympäissyt kristillinen omahyväisyys ja omakylläisyys, joka ei pitänyt arvoaan alentavana tuomita toisia uskontoja Jumalan hylkäämiksi ihmiskeksinnöiksi, pakanallisiksi, petollisiksi epäjumalan palvomismuodoiksi. Nyt saimme kuulla, että totuus, joka oli ikuinen ja muuttumaton, oli joka uskonnossa saanut asteettaisen tai paremmin sanoen osittaisen ilmauksen. Jumala, joka oli yksi, ei ollut millekään uskonnolle vieras. Lapsellisella ja tietämättömällä tavallaan koetti luonnon ihminen haltioita palvoessaan lähestyä saman elämän mysteριοita kuin muhamettilainen nöyrästi alistuessaan kohtaloonsa tai buddhalainen yrittäessään parhaansa mukaan seurata Buddhan siveellisiä elämänskäskyjä tai kristitty antautuessaan sydämensä uskossa vapahtajalleen. Taivaallinen Isä oli yksi ja sama, vaikka hänen lapsensa lähestyivät häntä eri teitä pitkin.

Mikä laaja ja syvälinen näköala aukenikaan meille totuudenetsijöille! Ei siinä kyllin, että ihmiset lähenivät Jumalaa joka uskonnossa, vaan totuuden Jumala itse tuli joka uskonnossa ihmisten luo. Kuinka tämä taas oli mahdollista? Yksinkertaisesti sen kautta, että totuudella oli ilmoittajansa, jotka tiesivät, mitä kulloinkin ilmoittivat. Joka uskonnossa oli ainakin alussa ollut henkilö tai pari, joilla oli ollut tietoa Jumalasta, ja nämä totuuden tietäjät muodostivat ihmisiltä salatun veljeskunnan, joka aikojen aamusta saakka johti ihmiskunnan henkistä kehitystä ja silloin tällöin lähetti jonkun jäsenensä maailmaan muistuttamaan ihmisiä totuudesta.

Tietysti me totuudenetsijät tämän ymmärrettyämme innostuimme tutkimaan toisia uskontoja ja niiden »pyhiä kirjoja», mikäli se meille oli mahdollista. Lähenimme joka uskontoa kunnioittavassa ja myötätuntoa uhkuvassa hengessä, – semmoisessa, jota tavoittelin pitäessäni aikoinaan kirjan muodossa ilmestyneet esitelmäni »Suurista Uskonnoista». Ja tunnustaa täytyy, että meissä itsestään kasvoi uusi veljellinen elämänymmärrys, suuripiirteinen suvaitsevaisuus kaikkia henkisen ja aineellisen elämän ilmennysmuotoja, kaikkia ihmisiä kohtaan; paremmuuden tunto, ylpeys, ahdasmielisyys, tuomitsemisen halu katosi kuin itsestään. Ymmärsimme, että ihmiset olivat veljiä keskenään – riippumatta rotu-, väri- y. m. erotuksista, – ja ymmärsimme, että tämä veljeys ei perustunut ainoastaan ruumiilliseen samankaltaisuuteen, vaan ennen kaikkea henkiseen yhtäläisyyteen ja yhteyteen.

Paljon olimme todella voittaneet. Suvaitsevaisuus muodostui meille kuin uudeksi uskonnoksi. Eikä se ollut mikään halveksittava uskonto. Se oli inhimillisen ymmärtämyksen ja veljeyden uskonto. Se oli ensimmäinen saavutuksemme teosofisessa kehityksessämme ja työskentelyssämme. Ja täydellä syyllä voimme sanoa: ken ei pysty totuuden ja veljeyden hengessä etenemään, hän pysyköön teosofina tuossa saavutuksessaan! Sillä jos hän luulotellussa etenemisessä poistuu inhimillisen suvaitsevaisuuden hengestä, on hän vain edennyt harhateillä ja poikennut »lavealta» tieltä löytämättä »kaitaa». Kaita tie, joka ensimmäisen saavutuksen jälkeen aukenee etsijälle, ei vie pois päin veljeydestä, vaan syvemmin sen sisään, samalla kun se nostaa korkeammalle totuuden tietoa kohti.

Olemmeko, veljet, tyytyneet ensimmäiseen suureen saavutukseen vai olemmeko pyrkineet eteenpäin? Ja jos olemme eteenpäin pyrkineet, olemmeko löytäneet salaisen kaidan tien? Vastatkoon jokainen itse omasta puolestaan tähän kysymykseen, mihin seuraan tahansa hän kuuluukaan. Tässä tahdon vain ikäänkuin peilissä osoittaa, mitä mahdollisuuksia etsijälle aukenee.

Ensimmäinen mahdollisuus on, kuten sanottu, että hän jää paikalleen. Jos hän kunnialla seisoo paikallaan ja siinä vaikka kaatuu, on hän arvonantomme ja myötätuntomme ansainnut; hän ei ole ketään viekoittelut pois päin valosta, joskaan hän ei ole kyennyt ketään valon lähteelle johtamaan, – valoa kohti hän kuitenkin on seuraajiaan vienyt.

Mutta »elävän mieli on eteenpäin» ja paikalleen pysähtymisellä on omat vaaransa. Se on kuin pelto, jota ei kynnetä eikä kylvetä. Se jää hedelmättömäksi eikä kasva uutta satoa. Niin käy totuudenetsijänkin, joka on älynnyt, että totuutta on kaikkialla kätkeytyneenä, mutta että koko totuus, itse totuus ei ole missään paljastettuna. Hän pysähtyy siihen huomioon, että kukaan ei tiedä täydellistä totuutta – ja että ihmiset juuri sentähden ovatkin yhdenvertaisia ja veljiä. Niinpä hän ei itsekään mitään tiedä, ja viisainta lienee säilyttää itsenäisyytensä ja aina hienosti kaikkea epäillä. Viisauden mestareita epäilemättä on, mutta mahdotonta on päästä heidän luokseen ja valheprofeettoja on paljon. Parasta on olla ottamatta varmaa kantaa missään asiassa. Tutkia pitää kaikkea ja säilyttää, mitä hyvää on.

Tämä äärimäisen varovaisuuden kanta on tavallaan itsenäinen, ja jos tämmöinen teosofi pysyy veljellisenä ja kilttinä, voi hän olla suureksikin avuksi toisille. Mutta jos hänen sielunsa seisova vesi kadottaa tuoreen makunsa ja muuttuu katkeraksi, silloin epäilyksen, kyynillisyyden ja pilkan henget uhkaavat hänen rauhaansa, – ja jos hän antaa niille sijaa sielussaan, silloin hänestä helposti tulee vahingollinen toveri toisille etsijöille. Silloin myös hänen paikallaan seisomisensa on muuttunut tuhoisaksi taantumiseksi.

Toinen mahdollisuus etsijälle on, että hän saavutettuaan ensimmäisen suuren totuudennäkemyksensä yhä pyrkii eteenpäin. Hänen järkeään ei tyydytä veljeyden tunteminen paljaassa tietämättömyydessä. Hänen luonteensa ei ole epäröivä eikä epävarma, vaan toiminnan- ja tiedonhaluinen. Hän on kauttaaltaan positiivinen luonne. Hänen vaistonsa ja ymmärryksensä tarttuu intohimoisesti siihen toiseen tosiseikkaan, jota viisauden mestarein olemassaolo edellyttää, siihen, että totuuden tieto on ihmisen saavutettavissa. Jos kerran uskonnot ovat syntyneet tiedosta, hän sanoo itselleen, täytyy tiedon olla ihmisen ulottuvilla, – ja miksi en minä silloin siihen tietoon pyrkisi ja sitä tietoa saavuttaisi?

Nyt hänen eteensä aukenee kaksi tietä. Nimittäkäämme toista äärimäisen itsenäisyyden ja toista itsenäisen luottamuksen tieksi.

Edellinen on yksinäinen ja mahtava. Se soveltuu verrattain harvoille luonteille – ei ylpeille, vaan nöyrille, – mutta niitä on, jotka sitä kulkevat. Sen valitseminen perustuu seuraavaan järkeilyyn: totuus on kaikkialla, siis minussakin; Jumala on kaikkialla, siis minussakin. Ainoa totuus ja ainoa Jumala, josta mitään voin tietää, on se, mikä minussa ja minun kauttani ilmentää itsensä. Kun Jumalaa etsin, etsin häntä itsestäni; totuus on omaan olemukseeni salattu. Toinen ei voi löytää sitä minun puolestani, turha minun on juosta toisen kintereillä. Itseeni minun tulee luottaa, itseeni turvata ja uskoa joka tilanteessa. Itse minun on päätettävä, mikä on oikea, mikä väärä, mikä totta, mikä valhetta, itse minun on järjestettävä oma elämäni ja olemassaoloni. Jos kohtalon käsi on voimakas, täytyy oman käteni olla vielä voimakkaampi. Horjua en saa, epäröidä en, koskaan en itseäni epäillä.

Vilpitiöntä ja väsymätöntä etsijää elämä ei pilkkaa. Jos itsenäisyyden tiellä kulkija aina pysyy uskollisena itselleen, s. o. paraimmalle, sisimmälle, puhtaimmalle itselleen, silloin hänen lopullinen voittonsa on varma. Mutta oi, kuinka jyrkkä ja jylhä hänen ylöspäinen polkunsu on! Kuinka monta houkutusta laiskuuteen ja itsekkyyteen on matkalla, kuinka monta viehättävää nautinnon näkyä! Jos hänen sydämensä on nöyrä ja omalletunnolle kuuliainen, hän pelastuu ja pysyy oikealla tolalla. Mutta jos hänen salainen syntinsä on ylpeys ja itserakkaus, silloin hänen jalkansa huomaamatta kääntyvät vasenkätiselle tielle, joka vie pois päin Jumalasta, ja sanomattomia tuskia on hänen silloin läpikäytävä, ennenkuin hän taasen löytää oman tosi itsensä.

Onnellinen hän, jos hän aina kulkee suoraan tai jos hän tieltä poikettuaan rientää takaisin suoralle tielle, onnellinen hän, sillä kerran koittaa vaeltajalle päivä, jolloin hän, yksinäinen kulkija yössä, tapaa veljiä ja tovereita: silloin soivat ikuisen elämän kellot, ja hän, itsensä voittaja, on voittanut maailman ja on nyt valmis astumaan Herransa iloon.

Itsenäisen luottamuksen tie on toisen luontoinen. Se soveltuu useimmille etsijöille, sillä useimmat ovat »syntisiä», jotka kaipaavat »parannusta», eikä »vanhurskaita» (oikeamielisiä), jotka tulevat yksin toimeen. Siitä huolimatta he ovat totuuden etsijöitä ja järkeviä ajattelijoita, jotka vallan hyvin ovat ymmärtäneet, että totuus on löydettävissä, että heidän itsensä tulee se löytää ja että sen täytyy ilmetä heissä ja heidän kauttansa. Hekin selvästi tajuavat, että Jumala on kätkenyt heihin oman henkensä siemenen ja että sen siemenen tulee heissä itää ja kasvaa suureksi puuksi, jonka varjossa he voivat levätä. Ulkonainen vapahtaja ei kykene heitä pelastamaan; hän, joka kykenee, on syntyvä heissä itsessään.

Mutta vielä selvemmin he älyävät, että se mikä heitä jalkojen edessä odottaa, on tie, jota heidän tulee kulkea, – elämän tie. Ja he kysyvät hartaassa jännityksessä: missä on tämä tie, mistä se kulkee, minkälainen se on? Se yksin vie heidät totuuden tietoon, Jumalan luo, mutta se on elävä tie, sitä kuljetaan eläen, ja mistä he tietävät, miten on elettävä, miten oltava, jotta sillä tiellä kulkisivat? Jos heille sanotaan: tehkää aina, mitä on oikein ja totta, he hymähtävät vastaukseksi: emmehän mitään väärää tahdokaan tehdä, mutta sanokaa meille, mikä on se oikea ja tosi tekeminen, joka vie totuuden tietoon! Emme ole niin viisaita, että sitä itsestämme tietäisimme.

Ja he ovat valmiita ottamaan vastaan neuvoja kokeneelta.

He muistavatkin, että uskontojen perustajat, niiden alkuperäiset suuret persoonallisuudet, ovat olleet totuuden tietäjiä; ja samaten, että teosofisen liikkeen mestarit, joista H. P. Blavatsky puhui, ovat semmoisia tietäjiä. Nämä korkeat ja kehittyneet viisaat kykenevät heitä neuvomaan. Heidän on vain valittava joko historiallisista uskonnoista joku, jonka perustajan elämänohjeet ovat säilyneet jälkimaailmalle, tai sitten teosofisten mestarein suoranaiset elämäneuvot, mikäli ne ovat tunnetut heidän omista tai H. P. Blavatskyn kirjoituksista. Teosofien kesken valinta harvoin lankeaa jonkun historiallisessa muinaisuudessa eläneen viisaan puolelle; elävät totuudenetsijät kaipaavat eläviä totuuden tietäjiä, ja sentähden teosofit mieluummin turvautuvat oman liikkeensä mestareihin. Mutta tässäkin harvat tyytyvät kirjoitettuun ja painettuun sanaan. He tahtovat välitöntä, elävää kosketusta mestarein kanssa, ja koska heille itselleen tämä on enimmäkseen mahdollisuuden rajojen ulkopuolella, kääntyvät he semmoisten puoleen, jotka väittävät olevansa mestarein opetuslapsia, elävässä yhteydessä näiden kanssa. Alussa oli tietysti H. P. Blavatsky, mutta hänen kuoltuansa on ollut ja on toisia.

Iloisella ja toivottavasti itsenäisesti harkitulla luottamuksella teosofiset totuudenetsijät lähtevät seuraamaan näitä mestarein opetuslapsia. He puhdistavat elämänsä heidän nevojensa mukaisesti ja omaksuvat heidän ihanteitaan ja näkemyksiään. Heidän tiensä on suojattu ja verrattain vapaa vaaroista. Se kulkee totuuden tietoa kohti samassa määrin kuin edellä kulkeva neuvonantajaopetuslapsi itse pysyy suoralla tiellä ja on uskollinen mestareille. Se tulee vaaralliseksi vasta silloin, jos edelläkulkija joutuu harhaan.

Enimmäkseen kuitenkin väheksytään tätä vaaraa. Sitä ei edes oteta lukuun. Mahdottomana pidetään, että ihminen, joka elää ikäänkuin mestarin silmien edessä, voisi poiketa totuuden polulta ja erehtyä kulkemaan väärä teitä. Jos tällainen asia on mahdollinen, mihinkä silloin on luottaminen? Silloinhan ei ole mitään pysyvää, ei mitään tukikohtaa elämässä!

Niin, ei ainakaan kuolevaisissa persoonallisuuksissa. Semmoisesta »sokeasta uskosta» varoittivat sekä H. P. Blavatsky että muinaiset viisaat yhtämittaa. Ei ole muuta tukikohtaa kuin Jumala, ei muuta perustusta kuin totuus.

Vaan mikä on totuus?

Älkäämme unohtako, että H. P. Blavatsky aina viittasi myös ihmiskunnan suuriin historiallisiin vapahtajiin. Minun oppini ei ole minun, hän sanoi, vaan sen, joka minut lähetti. Hän taas on jäsenenä siinä veljeskunnassa, johon kaikkien aikakausien suuret tietäjät ja viisaat kuuluvat. Eivät kaksi n. s. teosofista mestaria ole ainoat mestarit. Kuuluvathan siihen veljeskuntaan kaikki entisetkin vapahtajaolennot, sillä mestarit ovat tavallaan kuolemattomia persoonallisuuksia. He vaihtavat fyysillistä ruumista, mutta heidän itsetajuinen minuutensa ei vaihdu; se pysyy samana kautta aikojen, kun he kerran ovat alemman itsensä lopullisesti voittaneet. Sentähden Laotse ja Buddha, Zarathustra ja Krishna, Mooses ja Elias, Orfeus ja Pythagoras, Jeesus ja Paavali y. m. y. m. yhä elävät ja toimivat. »Teosofian Avaimessa» H. P. Blavatsky alati viittaa Kristuksen ja Buddhan sanoihin ja nimenomaan teroittaa, että heidän alkuperäinen oppinsa on samaa ikuista teosofiaa (jumalviisautta) kuin teosofisten mestareinkin oppi.

Siinä H. P. Blavatsky itse asiassa antoi teosofeilleen mittapuun, jonka avulla voivat arvostella opettajiensa lausuntoja, neuvoja ja ohjeita. Ovatko nämä ohjeet henkisesti sopusoinnussa maailman suurimpien mestarien lausuntojen kanssa? Jos ovat, voivat elävän opettajan seuraajat olla huolehti. Jolleivät, täytyy heidän olla varuillaan. Siveelliset opetukset eivät aikaa voittaen taannu. Niinkauan kuin niitä ei vielä noudateta, pysyvät ne muuttumattomina, ja kun niitä noudatetaan, nousee eteen korkeampia siveellisiä opetuksia. Minun sanani pysyvät, sanoi Kristus. Ne tosiaankin pysyvät meidän tuomareinamme, kunnes niitä noudatamme.

Meillä on täten totuudenetsijöinä kaksi suurta auktoriteettia siveellisissä elämänskysymyksissä: Buddha ja Kristus. Ja miksemme täällä länsimailla tyytyisi sanomaan: Jeesus Kristus?

Täten supistuu kysymyksemme siitä, mitä olemme näinä kuluneina viitenäkymmenenä teosofisena vuotena oppineet, uuteen kysymykseen: mikä on suhteemme evankeliumein Kristukseen?

Sivuutamme hänet kokonaan, riippuen kiinni jostain kuolevaisesta maallisesta auktoriteetista? Teemmekö hänestä jumalan, jota rukoilemme ja huudamme avuksemme, mutta jonka neuvoista ja käskyistä emme edes tahdo tietää? Vai onko hän meille luotettava ystävä totuudenetsijä-elämässämme, ystävä, jonka rohkaisevat sanat, jonka siveelliset käskyt, neuvot ja ohjeet ovat meille kultaa kalliimmat? Tahdommeko häntä seuraamalla samalla seurata kaikkia viisauden mestareita ja hänen viittoomallaan tiellä kulkién päästä siihen totuuden tietoon, josta H. P. Blavatsky puhui ja jonka teosofisetkin mestarit omaavat?

Osaammeko valita oikein? Osaammeko arvostella oikein? Osaammeko nähdä itsemme ja toisemme oikeassa valossa, siinä, jossa elämä ja totuuden elävä Jumala meidät näkee? Osaammeko seistä Herran kasvojen edessä?

*

Vaelsin kuin satumaailmassa viime joulukuun 26 p:nä, jolloin ystäväni viettivät 50:tä syntymävuottani juhllisuuksin, jommoisista en olisi osannut uneksia ja joista nimimerkki K. T. puhuu toisessa paikassa lehteämme. Ihanan ihanat kantaatit, melodraamat ja laulut, monilukuiset esitelmät ja puheet, runot ja adressit, noin seitsemänkymmentä kirjettä ja sähkösanomaa, toistakymmentä lahjaa, kukkia ja ruusuja – kaikki, kaikki minulle omistettu. Jos en muutamana edellisenä vuotena olisi tottunut siihen, että syntymäpäivääni rakkaudella muistettiin, en varmaan olisi kestänyt tätä hyvyyden, ystävyuden, rakkauden ja luottamuksen tulvaa. Nyt saatoin hillitä liikutustani ainakin johonkin määrin ja muuttaa sitä kevyeksi, tekisi mieleni sanoa yli-inhimilliseksi iloksi. Kaikki mitä minulle annettiin, kannoin hengessäni elämän pyhälle alttarille ja laskin, sydän täynnä kiitosta, ainoan suuren tietäjän ja vihkiäjän jalkojen juureen. Siten ystävät hyvydessään antoivat minun viettää päiväni totuuden tempelin äärettömässä pyhätössä, jossa taivaallisten kuorojen laulut hiljaisina kaikuivat.

Ruus-Ristin jäsenille lähetettäneen tarkempi selonteko juhlallisuuksista, joten tässä vain lausun vielä kerran sydämeni pohjasta lähtevän kiitoksen kaikille ystävilleni lähellä ja kaukana.

*

Eräänä lauantai-iltana joulukuussa, kun ei ollut kysymysiltaa, sain tilaisuuden kuulla erään ulkomaalaisen tohtorin saksankielisen esitelmän Rudolf Steineristä ja hänen työstään. Esitelmäitsijä oli itse antroposofi ja hänen puheensa miellytti sekä sujuvan ja sivistyneen muotonsa että suurta ihailua antroposofiaa ja tohtori Steineriä kohtaan uhkuvan sisältönsä puolesta. Vain yksi asia ihmetytti minua ja paria muuta meikäläistä, jotka olivat läsnä samassa tilaisuudessa: ei sanaakaan puhuttu teosofiasta, ei H. P. Blavatskysta eikä Teosofisesta Seurasta, jonka saksalaisen osaston ylisihteerinä Rudolf Steiner oli toiminut kaksitoista vuotta. Kuitenkin puhuttiin hänen elämäntyöstään ja hänen antroposofiastaan, mutta yksinomaan siltä kannalta, että koko asia oli uusi, Steineristä alkuisin ja hänen yliaistillisiin tutkimuksiinsa perustuva. Tämä hämmästytti minua, sillä siinä oli mielestäni jotain epähistoriallista.

Yhtäkaikki ymmärrän nyt paremmin tätä uudenaikaista antroposofista näkökantaa. Olen lukenut Steinerin viimeisen teoksen *Mein Lebensgang* (Elämän juoksuni), joka tosin jäi kesken tekijän kuollessa viime maaliskuussa, mutta joka sentään ulottuu vuoteen 1907 ja antaa eheän ja elävän kuvan tekijänsä harvinaisluontoisesta persoonallisuudesta. Tässä kirjassaan tohtori Steiner puhuu sangen niukasti siitä okkultisesta itsestään, joka enimmin olisi kiinnittänyt minun mieltäni. Hän puhuu verrattain tyhjentävästi kaikista niistä itävaltalaisista, saksalaisista y. m. kuuluisuuksista, joiden kanssa hän nuoruudessaan joutui tekemisiin ja jotka vaikuttivat hänen kehitykseensä, hän viivähtää myös vähän väliä omien filosofisten käsitteittensä muodostumisessa ja viimeistelyssä, mutta hän ei puhu selvää sanaa henkisistä, psyykkisistä ja yliaistillisista kokemuksistaan. Niistä lukijan täytyy osata lukea rivien välistä.

Hän tekeekin niin. Ja Steinerin omiin viittauksiin nojaten hän lukee rivien välistä, että Steiner oli harvinaisen psyykinen persoonallisuus lapsuudestaan lähtien. Lapsesta saakka hän epäilemättä näki enemmän ja toisella tavalla kuin muut ihmiset. Lapsesta saakka hän oli selvillä siitä, että ihminen oli henkiolento omine sielullisine organismineen eikä suinkaan paljas fyysillinen ruumis. Verrattain nuoresta saakka hän myös tiesi, että ihminen oli jälleensyntyvä olento, ja kun hän tutustui toiseen ihmiseen, näki hän aina nykyisen persoonallisuuden takaa entisen, ennen eläneen henkilön. Näistä ihmeellisistä asioista hänen oli ylen vaikea kertoa toisille joutumatta epäilyn, vihan tai naurun alaiseksi – eikä hän sitä paljon tehnytään, – mutta kun hän vuosisadan alussa tutustui berliiniläisiin teosofeihin ja nämä suurella halulla kuuntelivat hänen esitelmiään, selvisi hänelle, että teosofit olivat ihmisiä, jotka häntä ymmärsivät. Kauvan ei kestänytään, ennenkuin Steiner liittyi T. S.:aan, saksalainen osasto muodostettiin ja Steiner valittiin sen ylisihteeriksi. Nyt Steiner nimitti elämäkatsomustaan teosofiseksi ja ryhtyi väsymättömään työhön teosofian puolesta, kunnes erimielisyydet Mrs. Besantin kanssa pakottivat surulliseen eroon v. 1912.

Se seikka, että Rudolf Steiner – mikäli olen käsittänyt hänen elämäkertansa oikein – »tiesi» asioita, ennenkuin hän tuli teosofiksi muodostaa siis – sanoisinko: siveellisen lähtö- ja tukikohdan sille katsantokannalle, että antroposofiolla ei ole mitään yhteistä teosofian kanssa. Tämä katsantokanta ei kuitenkaan saa minua vakuutetuksi, ja epäilen, tuleeko historia tunnustamaan sitä oikeaksi. Niin, en oikeastaan ollenkaan epäile, ettei historia tule lukemaan antroposofista liikettä yhdeksi haarautumaksi siitä suuresta teosofisesta liikkeestä, jonka H. P. Blavatsky pani alulle v. 1875.

*

Olen sangen iloinen siitä, että prinsessa Karadjan liikuttavan kaunis runoelma *Valoa kohti*, joka kertoo itsemurhaajan kohtalosta kuoleman jälkeen hänen oman sanelunsa mukaan, on ilmestynyt suomeksi Emma Finnen ansiokkaasti ja taitavasti kääntämänä ja on saatavana kirjakaupoista tai suoraan E. Finneltä, os. Lappi as. Rouva Karadja oli itse mediumi, kun hän kirjoitti kirjansa *Mot ljuset*,

ja kun vierailin hänen luonaan v. 1901, ihmettelimme yhdessä sitä, että molemmat olimme valinneet saman nimen, hän ensimmäiselle spiritistiselle ja minä ensimmäiselle suomenkieliselle teosofiselle kirjalle.

Tekisi mieleni lausua ajatukseni parista muustakin kirjasta, mutta teen sen toisen otsikon alla.

*

Ruus-Risti-tilaukset saapuvat verrattain hitaasti ja annan tämän numeron ilmestyä vasta tammikuun lopulla. Onhan kuitenkin paikallaan toivottaa onnellista uuden vuoden jatkoa ja kiittää monista samanlaisista toivotuksista!

(Ruusu-Risti 1926 Tammikuu N:o 1, s. 1-13)

